

PIU 201/2024

Warszawa, 7 maja 2024

Do druku nr 317

Szanowny Pan
Dariusz Salamończyk
Zastępca Szefa
Kancelarii Sejmu

Szanowny Panie Ministrze,

w odpowiedzi na pismo SPS-WP.020.120.5.2024, dotyczące prośby o opinię w sprawie rządowego projektu ustawy o sygnalistach, Polska Izba Ubezpieczeń, będąca zgodnie z art. 420 ust. 2 ustawy z dnia 11 września 2015 r. o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej (tj. Dz.U. z 2023 r. poz. 656 z późn. zm.) organizacją ubezpieczeniowego samorządu gospodarczego, przedstawia następujące stanowisko.

Art. 2 pkt 4

Warto rozważyć doprecyzowanie definicji o sytuację, w których przekazanie informacji zwrotnej lub jej przekazanie w pełnym zakresie nie jest wskazane ze względu na charakter sprawy i dla dobra prowadzonego postępowania wyjaśniającego. Prezentowane podejście daje nadmiarowe uprawnienia zgłaszającemu, zwłaszcza w przypadku, gdy jest nim osoba z zewnątrz, inna niż pracownik. Proponujemy doprecyzowanie, że **informacja zwrotna nie musi obejmować informacji objętych tajemnicą przedsiębiorstwa** ani innymi ograniczeniami ujawniania na podstawie przepisów prawa, ani informacji, których przekazanie mogłoby wpłynąć na prowadzone dochodzenie wewnętrzne lub postępowanie wyjaśniające (vide motyw 57 preambuły do Dyrektywy).

Art. 2 pkt 9

Proponujemy zmianę pojęcia „członka rodziny” na „**osobę najbliższą**” zdefiniowaną w kodeksie karnym. Pojęcie „członka rodziny” może powodować problemy interpretacyjne, stąd wskazane jest sięgnięcie do definicji legalnej „osób najbliższych” z kodeksu karnego.

Art. 4 ust. 1 pkt 6

Proponujemy doprecyzowanie, że zbiór obejmujący akcjonariuszy i wspólników dotyczy tylko spółek kapitałowych i osobowych. Unikniemy wówczas ryzyka rozszerzania kategorii „wspólnika” na osoby posiadające udziały, np. członkowie towarzystw ubezpieczeń wzajemnych, banków spółdzielczych czy SKOK-ów.

Art. 5 ust. 1

Przepisów ustawy nie stosuje się do ochrony informacji niejawnych, tajemnicy związanej z wykonywaniem zawodu, tajemnicy narady sędziowskiej oraz postępowania karnego. Istnieje wątpliwość jak należy rozumieć informacje niejawne i czy dla ich zdefiniowania ustawodawca

dopuszcza stosowanie wewnętrznych regulacji określających poufność informacji w podmiocie. Czy też są to informacje niejawne w rozumieniu ustawy z dnia 5 sierpnia 2010 r. o ochronie informacji niejawnych. W związku z powyższym proponujemy nadanie przepisowi art. 5 ust. 1 pkt 1) Projektu następującego brzmienia:

„1) przepisami o ochronie informacji niejawnych w rozumieniu ustawy z dnia 5 sierpnia 2010 r. o ochronie informacji niejawnych.”

Art. 5 ust. 2

Proponowany przepis nie wyłącza spod regulacji reklamacji sektorowych, w tym podmiotów rynku finansowego, co może generować ryzyko, że art. 4 Projektu (przewidujący tzw. łączenie ról poprzez „kontekst związany z pracą”), **zakresem sygnalistów obejmować będzie klientów zgłaszających reklamacje.**

Z tego względu proponujemy następujące brzmienie art. 5 ust. 2 Projektu:

„2. Przepisów ustawy nie stosuje się, jeżeli informacja o naruszeniu prawa została zgłoszona na podstawie przepisów odrębnych, w szczególności jako:

- 1) zawiadomienie o możliwości popełnienia przestępstwa w rozumieniu art. 304 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego;
- 2) pozew cywilny w rozumieniu z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego;
- 3) skarga do sądu administracyjnego z dnia 30 sierpnia 2002 r. Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi;
- 4) skarga lub wniosek w rozumieniu rozdziału VIII ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego;
- 5) petycja w rozumieniu ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o petycjach;
- 6) reklamacja w rozumieniu:
 - a) ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o rozpatrywaniu reklamacji przez podmioty rynku finansowego i o Rzeczniku Finansowym,
 - b) ustawy z dnia 16 lipca 2004 r. - Prawo telekomunikacyjne,
 - c) ustawy z dnia 23 listopada 2012 r. - Prawo pocztowe.

4 Art. 6

W naszej ocenie doprecyzowania wymaga, kto będzie dokonywał oceny czy podstawy do ujawnienia informacji o naruszeniu prawa były uzasadnione, czy też nie i na podstawie jakich kryteriów. Warto także rozważyć wprowadzenie konsekwencji dla sygnalisty za dokonanie zgłoszenia nieprawdziwych informacji, np.:

6.2 W razie dokonania zgłoszenia lub ujawnienia publicznego nieprawdziwych informacji Pracodawca może żądać od Sygnalisty: 1) naprawienia szkody wyrządzonej dokonaniem zgłoszenia lub ujawnienia publicznego nieprawdziwych informacji.

Art. 12 ust. 3

Proponujemy zmianę wyrazów „Na pracodawcy spoczywa ciężar dowodu” na „**Pracodawca wykaże**”. Obowiązek udowodnienia motywacji pracodawcy w zakresie podjęcia decyzji w przypadkach

opisanych w Projekcie wydaje się adekwatny na etapie postępowania sądowego, w którym strona przedstawia środki dowodowe.

Przepis nie odnosi się również do sytuacji, **gdy zgłaszający miał bezpośredni udział w wystąpieniu naruszenia** – proponujemy uzupełnienie przepisu o zdanie: „Obowiązek pracodawcy jest wyłączony, jeśli w toku postępowania pojawiły się okoliczności wskazujące na bezpośredni lub pośredni udział zgłaszającego w naruszeniu.”.

Art. 16

Ustawa nie przewiduje sytuacji, gdy zgłaszający okazuje się być osobą odpowiedzialną bezpośrednio lub pośrednio za wystąpienie naruszenia. Warto rozszerzyć przepisy dotyczące działań odwetowych o takie przypadki. Proponujemy ust. 3: „Ochrona sygnalisty jest wyłączona w sytuacji, gdy w postępowaniu w sprawie zgłoszenia pojawią się okoliczności świadczące o bezpośredniej lub pośredniej odpowiedzialności zgłaszającego za wystąpienie naruszenia.”

Ponadto przepis w tym kształcie generuje po stronie spółki (w szczególności spółki giełdowej) ryzyko ujawnienia informacji wrażliwych (w tym informacji poufnych MAR), **co naraża spółkę na wysokie sankcje administracyjne ze strony Komisji Nadzoru Finansowego** oraz zagrożenie stabilności kursu akcji spółki giełdowej. Przepis wydaje się pozostawać niekonsekwentny w stosunku do art. 5 ust. 1 pkt 1. Proponujemy poddanie rozważeniu wyłączenie informacji poufnych w rozumieniu rozporządzenia MAR poprzez dodanie ich do katalogu wyłączeń ustawowych w ust. 2 pkt. 1 art. 5 dodając: „przepisami o ochronie informacji poufnych”.

Art. 24 ust. 3 i ust. 4

W większych organizacjach, przy których działa więcej zakładowych organizacji związkowych, 1-miesięczny okres *vacatio legis* może być niewystarczający do wypracowania wspólnego stanowiska i wdrożenia rozwiązań regulacyjnych w organizacji.

Art. 24 ust. 3 wymaga doprecyzowania poprzez wskazanie czy procedura powinna zostać skonsultowana tylko za pierwszym razem podczas jej opracowywania, czy przy każdej jej aktualizacji. Propozycja przepisu: „Podmiot prawny, wprowadzając procedurę lub dokonując w niej istotnych zmian 5 mających wpływ na zakres podmiotowy lub przedmiotowy regulacji po jej przyjęciu, konsultuje jej treść z:”.

Termin na przeprowadzenie konsultacji wskazany w art. 24 ust. 4 jest zbyt krótki i powinien zostać wydłużony do 14 dni, ponieważ w wielu przypadkach termin ten jest niemożliwy do dochowania.

Art. 24 ust. 6

Budzi wątpliwość czy podmiot prawny przekazuje informacje o fakcie posiadania właściwej procedury czy przekazuje treść procedury osobom wskazanym w art. 24 ust. 6. W przypadku zobowiązania do przekazania treści procedury – taki obowiązek nie wydaje się wynikać z dyrektywy. Dlatego proponujemy wykreślenie ust. 6. Ewentualnie proponujemy doprecyzowanie tego przepisu w ten sposób, że podmiot informuje osobę ubiegającą się o wykonywanie pracy, iż obowiązują u niego przepisy dotyczące zgłoszeń wewnętrznych.

Art. 25 ust. 1 pkt 7

Przekazanie informacji zwrotnej **nie powinno obejmować zgłoszeń anonimowych**. Takie podejście – zważywszy na definicję „informacji zwrotnej” naraża spółkę na ryzyko udostępnienia zbyt szczegółowych informacji zupełnie nieznanemu osobie/podmiotowi.

Art. 25 ust. 2 pkt 3

Przepis nadaje zgłaszającemu bardzo szerokie możliwości interpretacyjne. Warto rozważyć czy skorzystanie przez zgłaszającego z tej przesłanki nie wymaga uprawdopodobnienia/udowodnienia okoliczności wpływających na zasadną obawę przed działaniami odwetowymi. Zwrócenia uwagi w tym miejscu wymaga, że w myśl art. 7 ust. 2 dyrektywy państwa członkowskie mają zachęcać do zgłaszania za pośrednictwem wewnętrznych kanałów dokonywania zgłoszeń, zanim dokonane zostanie zgłoszenie za pośrednictwem zewnętrznych kanałów, gdy „naruszeniu można skutecznie zaradzić wewnątrz organizacji, a osoba dokonująca zgłoszenia uważa, że nie zachodzi ryzyko działań odwetowych”.

Dodatkowo, brzmienie przepisu wpływa na ryzyko ujawnienia tajemnic spółki. W związku z powyższym proponujemy dodanie po pkt. 3: „- z zastrzeżeniem zasad dotyczących ochrony informacji stanowiących tajemnicę przedsiębiorstwa.”

Wobec powyższego proponujemy wykreślenie przedmiotowego przepisu z dyspozycji uregulowania w procedurze każdego z podmiotów; zamiast tego proponujemy zapis w ustawie: „Zgłoszenie zewnętrzne nie może zostać dokonane, gdy naruszeniu można skutecznie zaradzić wewnątrz organizacji, a osoba dokonująca zgłoszenia uważa, że nie zachodzi ryzyko działań odwetowych.”

Art. 26 ust. 3

Linia jest nagrywana, a zatem zgłaszający, nie wyrażając uprzednio zgody na jej nagrywanie, nie będzie miał możliwości dokonania zgłoszenia. Proponuje się zastąpienie pkt 1 i 2 obowiązkiem poinformowania zgłaszającego o nagrywaniu.

Polska Izba Ubezpieczeń dziękuje za możliwość udzielenia opinii do projektu ustawy o sygnalistach i deklaruje gotowość dalszego udziału w pracach legislacyjnych. Z uwagi na zaplanowane na dzień 8 maja br. pierwsze czytanie projektu ustawy kopię niniejszego stanowiska przekazaliśmy również bezpośrednio do Komisji Polityki Społecznej i Rodziny.

Z wyrazami szacunku

Jan Grzegorz Prądyński
Prezes Zarządu
Polska Izba Ubezpieczeń

Tłoczono z polecenia Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej

